

вул. Космонавтів, 61
м. Миколаїв, 54020, Україна

Т. (0512) 44-54-60, 44-54-61
E: mykolaiv1.mykolaiv@legalaid.mk.ua

www.legalaid.gov.ua

**Миколаївський місцевий
центр з надання
безоплатної вторинної
правової допомоги**

Порядок стягнення аліментів із боржника, який відбуває покарання у місцях позбавлення волі

Відповідно до [статті 180 Сімейного кодексу України](#), батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття. Батько та мати мають рівні права та обов'язки по відношенню до своїх дітей.

Утримання аліментів з осіб, які працюють, провадиться з усіх видів заробітку і додатково винагороди як за основною роботою, так і роботою за сумісництвом (пункт 1 [Переліку видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1993 року № 146](#)).

Важливо! Особи, засуджені до позбавлення волі за вироком суду не звільняються від обов'язку сплачувати аліменти.

Види та розміри доходів засуджених до позбавлення волі

Засуджені до позбавлення волі повинні працювати в місцях і на роботах, які визначаються адміністрацією колонії. Засуджені залучаються до суспільно корисної праці з урахуванням наявних виробничих потужностей, зважаючи при цьому на стать, вік, працездатність, стан здоров'я і спеціальність. Засуджені залучаються до праці, як правило, на підприємствах, у майстернях колоній, а також на державних або інших форм власності підприємствах за умови забезпечення їх належної охорони та ізоляції ([ст. 118 Кримінально-виконавчого кодексу України](#)).

Праця осіб, засуджених до позбавлення волі, оплачується відповідно до її кількості і якості. Форми і системи оплати праці, норми праці та розцінки встановлюються нормативно-правовими актами Міністерства юстиції України, в тому числі [Інструкцією про умови праці та заробітну плату засуджених до обмеження волі або позбавлення волі, затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 07 березня 2013 року № 396/5 \(далі - Інструкція № 396/5\)](#)

Заробітна плата, нарахована засудженим, за умови виконання ними норми виробітку (денної, тижневої, місячної) або тривалості робочого часу (у тому числі при залученні до робіт на підприємствах державної або інших форм власності) не може бути менше законодавчо встановленого мінімального розміру заробітної плати.

В установах та слідчих ізоляторах на особові рахунки засуджених, які залишені на роботах з господарського обслуговування, та засуджених, які працюють на виробництві, зараховується незалежно від усіх відрахувань **не менш як 25 %** нарахованого їм місячного заробітку, а на особовий рахунок засуджених чоловіків і жінок, які досягли пенсійного віку, встановленого [статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"](#), осіб з інвалідністю I та II груп, хворих на активну форму туберкульозу, вагітних жінок, жінок, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, - **не менш як 50 %** нарахованого їм місячного заробітку ([п. 3.6 Інструкції № 396/5](#)).

Засудженим, які відбувають покарання у виправних центрах, виховних колоніях, дільницях соціальної реабілітації виправних колоній, колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, а також засудженим жінкам, яким дозволено

проживання за межами виправної колонії, на особовий рахунок зараховується незалежно від усіх відрахувань **не менш як 75 %** нарахованого їм місячного заробітку ([п. 3.7 Інструкції № 396/5](#)).

Порядок виконання рішень про стягнення аліментів

Загальний порядок примусового виконання рішень про стягнення аліментів регламентований [Законом України "Про виконавче провадження"](#). Якщо боржник працює, або отримує відповідні доходи, виконання рішень про стягнення аліментів забезпечується шляхом звернення стягнення на такі доходи.

Державний виконавець відкриває виконавче провадження з виконання рішення про стягнення аліментів на підставі відповідного виконавчого документа. Згідно з [ч. 4 ст. 74 Закону України "Про виконавче провадження"](#) та [п. 7.13. розділу VII Інструкції з організації примусового виконання рішень](#), державний виконавець, у разі надходження виконавчого документа про стягнення аліментів, у день відкриття виконавчого провадження повинен підрахувати розмір заборгованості зі сплати аліментів та разом з постановою про відкриття виконавчого провадження повідомити про нього стягувача і боржника. Розрахунок заборгованості повинен бути помісячним і містити суму заробітної плати та інших доходів боржника, що залишилася після утримання податків, відсоток або частку заробітку (доходу), визначений виконавчим документом, загальну суму заборгованості.

Після отримання достовірної інформації про джерела доходів боржника та їх розмір державний виконавець здійснює перерахунок заборгованості та повідомляє про нього стягувача і боржника.

При виконанні рішень про стягнення коштів із засуджених постановою про стягнення з метою здійснення відрахувань у засуджених надсилається виконавцем до відповідних органів і установ виконання покарань лише після перевірки коштів на рахунках боржника та іншого майна для покриття в повному обсязі належних до стягнення сум ([п. 11, розділу X Інструкції з організації примусового виконання рішень](#)).

Після закінчення строку, передбаченого законом для стягнення аліментів, у разі відсутності заборгованості зі сплати аліментів адміністрація колонії, яка проводила відрахування, повертає постанову державного виконавця про стягнення аліментів органу державної виконавчої служби з відміткою про перерахування в повному обсязі стягувачу утриманих сум аліментів.

Черговість стягнення із заробітної плати засуджених

Засуджені до позбавлення волі із нарахованого їм заробітку відшкодовують вартість харчування, одягу, взуття, білизни, комунально-побутових та інших наданих послуг, крім вартості спецодягу і спецхарчування ([ст. 121 Кримінально-виконавчого кодексу України](#)).

Відшкодування засудженими витрат на їхнє утримання проводиться після відрахування прибуткового податку і аліментів. Відрахування за виконавчими листами та іншими виконавчими документами проводяться у порядку, встановленому законодавством.

Відрахування та відшкодування із заробітної плати засуджених здійснюються відповідно до законодавства з дотриманням такої черговості:

- податок з доходів фізичних осіб;
- аліменти;
- вартість одягу, взуття, білизни (крім вартості спецодягу);
- вартість харчування, комунально-побутових та інших наданих послуг (крім вартості спецхарчування);
- за виконавчими листами на користь громадян;
- за виконавчими листами на користь юридичних осіб;
- відшкодування матеріальних збитків, заподіяних засудженими державі під час відбування покарання.

Див. додатково

- Див. додатково [Допомога засудженим у трудовому і побутовому влаштуванні](#)
- Див. додатково [Праця засуджених до позбавлення волі](#)
- Див. додатково [Виконання рішення суду щодо стягнення аліментів на неповнолітню дитину](#)

Отримати консультацію з правових питань можна у Миколаївському місцевому центрі з надання безоплатної вторинної правової допомоги, який працює за адресою: 54056, м. Миколаїв, вул. Космонавтів, 61, тел. (0512) 44-54-60, 44-54-61

Перейти на офіційну сторінку на [Facebook можна за посиланням.](#)

Цілодобово функціонує єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги – 0 800 213 103. Дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів в межах України безкоштовні.

Знайти найближчий місцевий центр або бюро правової допомоги можна [на мапі](#) або у [переліку центрів](#).

Ще більше консультацій на інформаційному ресурсі WikiLegalAid, який можна знайти за посиланням wiki.legalaid.gov.ua.